

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o administracji krajowych funduszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. listopada 1897 do 30. września 1898.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z 29. stycznia 1898, powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego o administracji krajowych funduszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. listopada 1896, do 31. października 1897, przyjmuje się do wiadomości.

2) Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby po myśli postanowienia §. 5 ustawy z dnia 25. czerwca 1895, Nr. 100, Dz. u. p. koszta budowy koszar na pomieszczenie nowych oddziałów wojska potrzebnych, pokrywał ze Skarbu państwa, za poborem opłaty za pomieszczenie wojska w tak zbudowanych koszarach ze Skarbu wojkowego.

Na rezolucję Wysokiego Sejmu, powziętą wyżej *ad 2)* nie otrzymał Wydział krajowy dotąd odpowiedzi i dlatego odniósł się o nią do c. k. Prezydium Namiestnictwa.

Stan pojedynczych funduszów na budowę koszar, przedstawia się jak następuje:

A. Krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla wojska.

Dotacje Wysokiego Sejmu wynoszą dotąd (bez zmiany w r. b.) 1,391.500 zł.

Z końcem roku 1897, pozostawało na pożyczkach u gmin i prywatnych (podług zamknięcia rachunków)	1,414.185 zł. 16 ct.
reszta kasowa z 31. grudnia 1897	33 268 „ 49 „
razem	<u>1,447.453 zł. 65 ct.</u>

w porównaniu z powyższemi dotacjami, wzrósł fundusz o kwotę 55.953 zł. 65 ct.

Nadwyżka ta powstała z chwilowych lokacji dyspozycyjnej gotówki i z odsetek zwłoki płaconych przez strony za niedotrzymywanie terminu spłaty rat pożyczkowych.

W roku 1898 do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania, wypłacono dalsze pożyczki:

gminie Kołomyja II ratę	47.500 zł.
„ Żółkiew III ratę	30.000 „
czyli razem	<u>77.500 zł.</u>

pozostaje zaś do wypłaty jeszcze w roku bieżącym — gminom: Rzeszów II rata 50.000 zł. i Tarnów reszta 50.000 zł., na co znajduje się obecnie w zapasie około 73.800 zł. i w należnościach około 17.600 zł., czyli razem około 91.400 zł.

Jakkolwiek kwota ta niezupełnie pokrywa należności gmin Rzeszów i Tarnów, nie zachodzi mimoto obawa niepokrycia jej, gmina Tarnów bowiem, według wszelkiego prawdopodobieństwa, nie podniesie w roku bieżącym przypadającej jej reszty pożyczki, w każdym zaś razie ewentualny niedobór roku 1898, pokryty zostałby nadwyżką dochodów roku 1899, względnie spodziewaną nadwyżką, jaka pozostanie po pokryciu pożyczek przeznaczonych do wypłaty w roku 1899.

Tu zaznacza Wydział krajowy, że uchwałą z 11. maja 1898, LW. 27.025, zezwolił gminie miasta Rzeszowa na dalsze odroczenie spłaty rat z pożyczek na 150.000 zł. aż do 1. listopada 1898, koszary bowiem zbudowane przez gminę przy pomocy rzeczonych pożyczek nie zostały jeszcze przez zarząd wojskowy odebrane i ma to nastąpić dopiero w obecnym czasie.

W czasie od 1. listopada 1897, aż dotąd, wydał Wydział krajowy następujące promesy na nowe pożyczki:

1) Gminie Kołomyja, o czym już sprawozdanie Komisji administracyjnej z 25. stycznia 1898, LS. 1174/98, wspomina, uchwałą z 6. grudnia 1897, LW. 66.407, promesę na pożyczkę bezprocentową aż do wysokości 180.000 zł., płatnych w latach 1906, 1907 i 1908, a zwrotnych w 20 latach. Pożyczka ta przyrzeczoną została na pismo tutejszej c. k. Komendy obrony krajowej z 16. listopada 1897, l. 632/pr., podług którego potrzeba pobudowania koszar dla dwóch nowych oddziałów obrony krajowej i sztabu pułkowego w Kołomyi, uznana została jako rzecz pierwszorzędnej ważności.

Odstąpioną przez Wysoki Sejm uchwałą z 17. lutego 1898, LS. 1.721 petycję gminy Kołomyji o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów eskontu powyższej pożyczki, zatwierdził Wydział krajowy odmownie (LW. 15.700/98).

2) Gminie miasta Lwowa wskutek pisma c. k. Komendy obrony krajowej z 14. lutego 1898, l. 171/pr. uznającego niezbędną potrzebę i nagłość pobudowania do jesieni roku 1898 zimowych baraków, (obok stawu Pełczyńskiego), i w rzeczywistości „Dom pracy“, oraz remizy dla furgonów pułku obrony krajowej Nr. 19., dalej do jesieni roku 1899 nowych koszar kawalerzyckich dla pułku obrony krajowej Nr. 1, (obecnie w Kołomyi w najętych koszarach), zaś do jesieni roku 1900 budowy nowych koszar dla batalionu obrony krajowej, — przyrzekł Wydział krajowy do LW. 7.689/98 i 10.106/98 bezprocentową zrotną w dwunastu latach pożyczkę w kwocie 200.000 zł. płatnej w latach 1906, 1907 i 1908 po 20.000 zł., zaś w latach 1909 i 1910 po 70.000 zł.

Wskutek obydwu powyższych promes, przypadnie do wypłaty w roku 1906, 1907 i 1908 Kołomyji i dla Lwowa razem po 80.000 zł., w roku zaś 1909 i 1910 dla Lwowa samego po 70.000 zł.

Podany w zeszłorocznym sprawozdaniu Wydziału krajowego plan zrealizowania przedtem wydanych promes tutejszych z bieżących dochodów funduszu, pozostaje niezmienny.

Natomiast odmówił Wydział krajowy w roku bieżącym prośbie gminy Kołomyji o dalszą chwilową pożyczkę 10.000 zł. (LW. 51.371/98), tudzież wznowionym prośbom a) gminy Sanok o 150.000 zł. lub mniej (LW. 18.426/98) i b) dla gminy Rzeszów o pożyczkę przeszło 200.000 zł. na budowę szpitala garnizonowego (LW. 11.224/98).

W tej ostatniej sprawie odniosła się c. i k. Komenda X. korpusu w Przemyśle do c. k. Namiestnictwa o zażądanie od kraju bezwarunkowego dostarczenia potrzebnego szpitala i o wyznaczenie nawet do tego celu komisji lokalnej.

W odpowiedzi swej oświadczył się Wydział krajowy stanowczo przeciw udzieleniu gminie potrzebnej na budowę powyższego szpitala pożyczki, jak niemniej przeciw podjęciu się tej budowy ze strony kraju.

Zarazem zastrzegł się Wydział krajowy przeciwko twierdzeniu o bezwarunkowym w tym względzie obowiązku kraju, albowiem skoro w myśl drugiego ustępu §. 23. ustawy kwaterunkowej z 11. czerwca 1879 dz. p. p. Nr. 93. staranie o równomierny rozdział ciężaru kwaterunkowego w kraju, należy do tegoż Reprezentacji i na tej podstawie Wysoki Sejm uchwałą z 11. stycznia 1888 powziętą w brzmieniu: „Sejm ustanawia osobny fundusz w wysokości jednego miliona zł., przeznaczony na udzielanie pożyczek bezprocentowych na budowę koszar dla stałej załogi w kraju“ — postanowił, że nie bezpośrednio Wydział krajowy ma się zajmować dostarczaniem pomieszczenia dla wojska, ale dostarczanie to ma się odbywać za pomocą bezprocentowych pożyczek dla tych, którzyby tego się podjęli, przeto żądanie Komendy jest niewykonalne i Wydział krajowy nawet nie mógłby wysłać swych delegatów do żądanej przez Komendę komisji lokalnej.

Zarazem oświadczył Wydział krajowy, że kraj wbrew woli swej Reprezentacji, nie może być zniewolony do wykonania jakiegokolwiek budowy wojskowej, a dowodem tego motywa samego projektu rządowego o zmianę powyższej ustawy kwaterunkowej (aleg. 1128. sten. prot. obrad Rady państwa XI sesya z r. 1895).

W motywach mianowicie do zmiany §. 5. ustawy, sam c. k. Rząd podniósł jako główne złe dotychczasowej ustawy, iż dostarczenie nowo zapotrzebowanych pomieszczeń dla wojska, zależy jedynie (lediglich) od dobrej woli władz autonomicznych — w pierwszym rzędzie gmin, albo nadarżającego się przedsiębiorcy prywatnego itd.

Wszystkie dotąd wydane a jeszcze nie zrealizowane promesy Wydziału krajowego przedstawiają się jak następuje:

1.	gminie Kołomyja	LW.	34.824/95	48.367/96	reszta	85.000 zł.
2.	„ „	„	66.407/97	180.000 „
3.	„ Lwów	„	7.689/98	10.106/98	200.000 „
4.	„ Nowy Sącz	„	17.392/92	72.278/95	30.000 „
5.	„ Przemyśl	„	19.882/92	72.278/95	100.000 „
6.	„ Rzeszów	„	32.120/94	45.343/96	reszta	100.000 „
7.	„ Stanisławów	„	33.556/94	40.000 „
8.	„ Stryj	„	84.294/95	60.000 „
9.	„ Tarnów	„	8.601/93	50.000 „
10.	„ Żółkiew	„	28 033/93	60.000 „
11.	„ Złoczów	„	44.691/97	F. Rochatyn na koszary obrony kraj.		80.000 „
						Razem . 985.000 zł.

Wszystkie zaś wypłacone dotąd i spłacone pożyczki przedstawiają się jak następuje:

		wypłacono	ściągnięto
1.	gminie Bochnia	31.000 zł. — ct.	23.249 zł. 80 ct.
2.	„ Brzeżany	39.000 „ — „	24.836 „ — „
3.	„ Czortków	113.000 „ — „	30.194 „ 34 „
4.	„ Gródek	20.000 „ — „	20.000 „ — „
5.	„ Jarosław	207.000 „ — „	128.694 „ — „
6.	„ Jaworów	38.000 „ — „	10.950 „ — „
7.	„ Kołomyja	185.750 „ — „	44.525 „ 05 „
8.	„ Kraków	160.000 „ — „	81.680 „ — „

		wypłacono	ściągnięto
9.	gminie Lwów	60.000 zł. — ct.	60.000 zł. — ct.
10.	„ Łańcut	2.000 „ — „	1.245 „ — „
11.	„ Nowy Sącz	35.000 „ — „	29.347 „ 46 „
12.	„ Przemyśl	155.000 „ — „	76.157 „ — „
13.	„ Rzeszów	282.000 „ — „	85.682 „ 62 „
14.	„ Sanok	80.700 „ — „	36.640 „ — „
15.	„ Stanisław	100.000 „ — „	89.978 „ 97 „
16.	„ Stryj	61.000 „ — „	36.007 „ 81 „
17.	„ Tarnopol	75.000 „ — „	36.808 „ — „
18.	„ Tarnów	150.000 „ — „	54.176 „ — „
19.	„ Trembowla	199.000 „ — „	68.725 „ — „
20.	„ Złoczów	31.000 „ — „	20.590 „ — „
21.	prywatn. F. Rohatynowi ze Złoczowa	130.000 „ — „	13.000 „ — „
22.	gminie Żółkiew	240.000 „ — „	47.250 „ — „
		2,394.450 zł. — ct.	1,019.737 zł. 05 ct.
z funduszu byłego korpusu Ochotników 23. gminie Gródek		50.000 „ — „	7.000 „ — „
Ogółem .		2,444.450 zł. — ct.	1,026.737 zł. 05 ct.

Splata pożyczek przez gminy i prywatnych, jest w ogóle prawidłową. Wyjątek pod tym względem stanowi gmina Trembowla, która dotąd zalega z ratami od 1go lipca 1897 razem na ogólną kwotę 13.425 zł. Przeciwno tej gminie zniewolony został przeto Wydział krajowy zarządzić przymusowe ściągnięcie w drodze sądowej a akcyja w tym kierunku jest w toku.

B. Krajowy fundusz byłego korpusu ochotników z r. 1859. składa się z pretensyi do gminy Gródek (podług zamknięcia rachunków za r. 1897) 45.500 zł. i zapasu kasowego 12.156 zł.
czyli razem 57.656 zł.

Zapas powyższy wraz z ratą spłaconą przez gminę Gródek za rok 1898 w kwocie 2.500 zł. ulokowany jest na 4% Książeczce Banku krajowego.

C. Krajowy fundusz koszar krajowych. W zeszłorocznym sprawozdaniu podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że wniósł do władz właściwych przedstawienia:

1) o przyznanie wynagrodzenia za krajowe koszary w Mostach wielkich zamiast podług 9tej klasy wojskowej taryfy czynszowej — podług 6tej klasy tejże taryfy, w Trembowli zaś podług 5tej zamiast 7mej klasy, oraz

2) o sprostowanie wogóle wynagrodzenia za wszystkie koszary krajowe.

Zarazem zaznaczył Wydział krajowy, że sprawa żądanej przez wojskowość wypłaty, zatrzymanej przez Wydział krajowy z kapitału 1½ milion. pożyczki kwoty 39.000 zł. a właściwie 35.840 zł. jako nadwyżki odsetek biernych od powyższej pożyczki, nie została jeszcze załatwioną.

Otóż co do pierwszej sprawy zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy odezwą z 22. stycznia 1898 l. 6.548, że w myśl rozp. c. k. Ministerstwa obrony krajowej z 17. stycznia 1898 l. 26.697/6.635 II. b. z roku 1897. toż c. k. Ministerstwo w porozumieniu z c. k. Ministerstwem skarbu i c. i k. państwowem Ministerstwem wojny, zwróciło bez skutku z odwołaniem się na treść reskryptu z dnia 31. marca 1897 l. 5.331 II. b. — tutejsze przedstawienie z dnia 15. września 1897 l. 37.904 (LW. 5.375/98).

Natomiast otrzymał Wydział krajowy od c. i k. Komendy XI. korpusu we Lwowie pismo z 9. marca 1898 l. l. 1.282 wystosowane na podstawie reskryptu c. i k. państwowego Ministerstwa wojny z 26. lutego 1898 l. 4.361/897 oddział 11., a zawierające propozycję polubownego załatwienia wszystkich trzech spraw powyższych.

Ministerstwo to, chcąc uczynić zadość ustnym przyrzeczeniom, jakie swego czasu zastępcy wojskowości przy pertraktacjach z delegatem Wydziału krajowego o budowę koszar krajowych, temuż delegatowi poczynili, mianowicie, że kraj z powodu tych koszar na żadne straty narażony nie będzie, zaproponowało:

- 1) Obniżenie kosztów utrzymania krajowych koszar z $\frac{3}{4}\%$ na $\frac{1}{2}\%$ kosztów budowy i
- 2) Podwyższenie wynagrodzenia za powyższe koszary podług szczegółowo wykazanych pozycji o rocznych 679 zł. 09 ct. w. a.

W zamian za to zażądało Ministerstwo bezwzględnej wypłaty zatrzymanych przez Wydział krajowy a wspomnianych wyżej 39.000 zł.

Tym samym reskrytem przyjęło Ministerstwo zmianę umowy z Wydziałem krajowym co do sposobu utrzymania kuźni na Wulce we Lwowie i wynagrodzenia za nią w ten sposób, że zarząd wojskowy przyjął na siebie utrzymanie rzeczzonej kuźni a płacić będzie 5% kosztów budowy jako wynagrodzenie, podczas gdy podług pierwotnej umowy miał Wydział krajowy tam ją utrzymywać a pobierać 6% kosztów budowy.

Obniżenie kosztów utrzymania koszar z $\frac{3}{4}\%$ na $\frac{1}{2}\%$ kosztów budowy przedstawia się cyfrowo w ten sposób, że przyjmując koszta budowy w przybliżeniu na 1,423.000 zł.

$\frac{3}{4}\%$ od tej sumy wynosi	10.673 „
zaś $\frac{1}{2}\%$ tylko	7.115 „
zatem mniej o 3.558 zł.	

Co do proponowanego podwyższenia wynagrodzenia za wszystkie krajowe koszary o rocznych 679 zł. 09 ct., zaznacza Wydział krajowy, że domagał się tego podwyższenia na ogólną kwotę 1.099 zł. 65 ct., zatem więcej o 420 zł. 56 ct.

Nadwyżka ta odnosiła się głównie do dostarczonych w większych rozmiarach ubikacji dla żołnierzy, za co Wydział krajowy domagał się więkzszego wynagrodzenia o 357 zł. 70 ct., reszta zaś 62 zł. 86 ct. odnosi się do czterech drobniejszych pozycji, za które wojskowość pierwotnie nic nie przyznała a obecnie w większej części uwzględniła, przyznawszy wynagrodzenie w mniejszej wysokości aniżeli Wydział krajowy żądał.

Otóż co do głównej pozycji 357 zł. 70 ct., wyjaśniło Ministerstwo, że za większe rozmiary ubikacji nie może przyznać wynagrodzenia, albowiem na piętrze są zawsze wszelkie ubikacje większe aniżeli w parterze, powiększenie to jednak w pojedynczych ubikacjach jest tego rodzaju, że nie może wystarczyć zarazem na pomieszczenie choćby jednego żołnierza więcej.

Wobec powyższego stanu rzeczy Wydział krajowy uchwałą d. 18. marca 1898 L. 15.698 oświadczył c. i k. Komendzie XI. korpusu, że skłonny jest pod powyższymi warunkami wypłacić jednakże tylko kwotę 35.840 zł. i przedstawić Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesji odpowiedni wniosek celem uzyskania potrzebnego na to kredytu. Zarazem zażądał Wydział krajowy wypłaty przyznanej wyżej nadwyżki o rocznych 679 zł. 9 ct.

Wypłacie kwoty 39.000 zł. sprzeciwił się Wydział krajowy dlatego, ponieważ już poprzednimi pismami komendy przyjęty został wydatek z tej sumy w kwocie 3.160 zł.

Na podstawie powyższego oświadczenia Wydziału krajowego, c. i k. państwowe Ministerstwo wojny reskrytem z 14. maja 1898 oddział 11, l. 1.959 (LW. 39.161/98) w przypuszczeniu, że kwota 35.840 zł. w. a. wypłaconą zostanie, upoważniło c. i k. In-

tendanturę XI. korpusu do wydania Wydziałowi krajowemu nowych zrekyfikowanych wykazów wynagrodzeń i wypłacenia nadwyżki przypadającej od 1. września 1896, którą też Wydział krajowy podjął w kwocie 1.215 zł. 75 ct. w. a. (za czas do 30/6 1898).

Na podstawie zrekyfikowanych tych wykazów wynosi obecnie wynagrodzenie za krajowe koszary jak następuje:

1) Lwów	19.813	zł.	85 1/2	ct.	przedtem	19.677	zł.	85 1/2	ct.
2) Mosty wielkie	13.658	"	52 1/2	"	"	13.472	"	73 1/2	"
3) Rawa ruska	11.875	"	55	"	"	11.753	"	90	"
4) Trembowla	11.875	"	55	"	"	11.753	"	90	"
5) Zaleszczyki	13.855	"	75	"	"	13.741	"	75	"
Razem	71.079	zł.	23	ct.	przedtem	70.400	zł.	14	ct.

Jeśli od sumy dochodu 71.079 zł.

potrąci się:

a) na konserwację	7.115	zł.		
b) na asekurację	2.000	"	9.115	"
			pozostanie	61.964 zł.
4% zaś od 1 1/2 mil. kapitału wynosi				60.000 "
			pozostaje więc nadwyżka	1.964 zł.
podczas gdy pierwotnie dochód wynosił				70.400 "
utrzymanie	10.673	zł.		
asekuracja	2.000	"	12.673	"
			pozostawało tylko	57.727 zł.
brakowało zatem do 4% oprocentowania kapitału				2.273 "
Obecnie więc podwyższony został dochód o rocznych				4.237 "

Co do szpitala w Zaleszczykach zaznacza Wydział krajowy, że jakkolwiek budowa wykończoną i wojskowości oddaną została do użytku w dniach 25. i 26. sierpnia 1897, Wydział krajowy z uwagi na skonstatowaną w ubikacjach suterenowych wilgoć, nie wnosił żadnych zarzutów przeciwko odroczeniu przyznania wynagrodzenia od 1. listopada 1897.

Natomiast sprzeciwił się Wydział krajowy (LW. 81.637/97) dalszemu odroczeniu terminu aż do czerwca 1898 i zażądał przyznania sobie wynagrodzenia od 1. listopada 1897, co też c. i k. państwowe Ministerstwo wojny uwzględniło reskryptem z 28. lipca 1898 l. 3.121, oddział 11. (LW. 51.584/98).

Zarazem zniewolony był Wydział krajowy odnieść się do powyższego Ministerstwa (LW. 45.015/98) o dodatkowe przyznanie wynagrodzenia jeszcze za dostarczone pomieszczenie na rekwizyta pożarne przy powyższym szpitalu, na co dotąd jeszcze nie ma odpowiedzi.

Spodziewane za ten obiekt wynagrodzenie wynosić powinno conajmniej 42 zł. rocznie.

Wreszcie zaznacza Wydział krajowy, że na podanie tutejszej Komendy, uchwałą z 21. czerwca 1898 L. 36.102 zezwolił, ażeby wojskowość na koszt własny pobudowała w koszarach krajowych na Wulce we Lwowie dalsze dwa zbiorniki na nawóz po 30 m², magazyn na przyrządy pożarowe w objętości 28 m², dwie studnie wiercone i ganek przed domem oficerskim.

Bliższe szczegóły co do dochodów i wydatków funduszu koszar krajowych za rok 1897 zawarte są w przedłożonym osobno Wysokiemu Sejmowi zamknięciu rachunku.

Preliminarz tego funduszu na rok 1899 przedłożony również osobno Wysokiemu Sejmowi zawiera w wydatkach pomiędzy innymi wspomnianą w niniejszym sprawozdaniu kwotę 35.840 zł. w. a. jako zwrot wojskowości zatrzymanej przez Wydział krajowy z 1 1/2

milionej pożyczki na budowę koszar krajowych — nadwyżki odsetek biernych z wnioskiem na upoważnienie Wydziału krajowego do wypłaty wojskowości powyższej kwoty 35.840 zł.

Z tego powodu nie mógł Wydział krajowy stosownie do zapowiedzi w swem zeszłorocznym przez Wysoki Sejm przyjętem sprawozdaniu, proponować na rok 1899 większego jak 40.000 zł. zwrotu c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego na poczet zaciągniętej w tym funduszu powyższej pożyczki.

Natomiast wstawił Wydział krajowy jako dotację z funduszu krajowego dla funduszu koszar krajowych, pełną sumę odsetek w kwocie 55.600 należącej c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego od reszty kapitału pożyczkowego a to stosownie do zapadłej w tej sprawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895 oraz powołanej na wstępie uchwały z 19. stycznia 1898 r.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sprawozdanie Wydziału krajowego o administracji kraj. funduszy pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1go listopada 1897 do 30 września 1898, przyjmuje się do wiadomości“.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Lwów, dnia 19. października 1898.

Marszałek krajowy:
St. Badeni m. p.

Sprawozdawca
Adolf Vayhinger m. p.
Członek Wydziału krajowego.

